

Årsberetning

2004

crimes de guerre

جنایتکاری در جنگ

RATNI ZLOČIN

جرائم الحرب

Statsadvokaten for Særlige
Internationale Straffesager
Jens Kofods Gade 1
DK-1268 København K
Telefon: 33 30 72 50
Fax: 33 30 72 70
E-mail: sico@ankl.dk
www.sico.ankl.dk

Krimē lufte

war crimes

STATSADVOKATEN

1. Forord

Det er mig en glæde at præsentere beretningen om virksomheden i Statsadvokaturen for Særlige Internationale Straffesager i 2004. Formålet med beretningen er at oplyse om, hvordan statsadvokaturen sikrer, at Danmark ikke bliver fristed for personer, der kan mistænkes for at have begået alvorlige forbrydelser i udlandet.

I årets løb er modtaget 30 nye sager, og 32 sager er afgjort, heraf en ved dom. Statsadvokaturen har gjort sig mere synlig, både nationalt og internationalt. Dette har medført flere anmeldelser fra ofre og vidner.

Statsadvokaturens organisering, ledelse og arbejdsform er projektorienteret, og der arbejdes tværfagligt i 4 efterforskningsgrupper. Efterforskning og sagsbehandling sker på baggrund af fastlagte mål og delmål. Kvalitet og tempo er nøgleord.

Der arbejdes løbende på at justere arbejdsmetoderne på baggrund af egne og udenlandske erfaringer, ligesom indsamling af baggrundsviden om de lande, hvor de anmeldte forhold skal have fundet sted, er blevet lagt i fastere rammer. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er i 2004 på 10 måneder og 3 uger, hvilket i forhold til 2003 er en stigning, men også inden for det forsvarlige.

Personalsituationen har været konstant og tilfredsstillende gennem året, hvilket har medført, at sager og øvrige arbejdsopgaver har kunnet varetages så både kvalitet i arbejdet, rimelig sagsbehandlingstid, arbejdsmiljø og personaleudvikling er blevet tilgodeset. Øvrige ressourcer har også i det store og hele været tilstrækkelige til at løse opgaverne.

Samarbejdet med tilsvarende enheder i udlandet er udbygget i årets løb, og der er arbejdet energisk på at sikre, at retshjælp fra udlandet bliver modtaget inden for rimelig tid.

Arbejdsområdet kræver ikke bare et internationalt netværk, men også et nationalt fundament, og der er god grund til at takke medarbejderne for indsatsen og danske myndigheder og organisationer for bistanden.

En beretning om virksomheden fra 1. juni 2002 til 31. maj 2004 er nu tilgængelig på statsadvokaturens hjemmeside: www.sico.ankl.dk.

Birgitte Vestberg

2. Indholdsfortegnelse

1. Forord	s. 01
2. Indholdsfortegnelse	s. 02
3. Overordnede mål	s. 03
4. Vigtigste data om Statsadvokaturen for Særlige Internationale Straffesager..	s. 03
4.1. Statsadvokaturens etablering og arbejdsopgave	s. 03
4.2. Statsadvokaturens organisation, ledelse og arbejdsform	s. 04
4.3. Vurdering af organisering, ledelse og arbejdsform	s. 06
5. Statsadvokaturens personale og øvrige ressourcer	s. 06
5.1. Ansatte medarbejdere	s. 06
5.2. Det samlede antal årsværk	s. 06
5.3. Kønsfordeling	s. 07
5.4. Aldersfordeling	s. 07
5.5. Vurdering af personalsituationen	s. 07
5.6. Vurdering af øvrige ressourcer	s. 08
6. Anvendelse af personaleressourcerne	s. 09
6.1. Ressourceforbrug i årsværk (gennemsnitlig styrke)	s. 09
6.2. Ressourceforbrug på hovedaktiviteter	s. 10
6.2.1. Efterforskning og behandling af sager	s. 10
6.2.2. Ledelse, administration og IT	s. 10
6.2.3. Efter- og videreuddannelse	s. 11
6.2.4. Tjenesterejser	s. 12
6.2.5. Økonomi	s. 13
6.3. Samlet vurdering af anvendt arbejdstid og tildeling af øvrige ressourcer	s. 13
7. Målsætninger og resultater for 2004	s. 14
7.1. Overordnede målsætninger	s. 14
7.2. Statsadvokaturens egne væsentligste målsætninger	s. 14
7.3. Hovedtal og resultater vedr. sager og sagsbehandling	s. 15
7.3.1. Anmeldte, verserende og sluttede straffe sager	s. 15
7.3.2. Hvorfra anmeldes sagerne?	s. 16
7.3.3. Hvilke typer forbrydelser anmeldes?	s. 16
7.3.4. Mistænkte og sigtede	s. 17
7.3.5. Hvor er de formodede forbrydelser begået?	s. 18
7.3.6. Retshjælp	s. 18
7.3.7. Sagsbehandlingstider	s. 19
7.3.8. Omlægning af opgaver mellem personalegrupper	s. 21
7.4. Vurdering af årets resultater set i forhold til målsætninger	s. 21
8. Jobtilfredshed	s. 22
9. Samarbejdsrelationer og udadrettet kontakt	s. 23
10. Statsadvokaturens arbejde med kvalitet	s. 25
11. Væsentligste mål for 2005	s. 27

3. Overordnede mål

Statsadvokaturen er en del af den overordnede anklagemyndighed, og opgaverne er beskrevet i retsplejelovens kapitel 10. Anklagemyndighedens hovedopgave er at forfølge forbrydelser efter reglerne i retsplejeloven, og statsadvokaturen er underordnet Rigsadvokaten. Det er både anklagemyndighedens og politiets pligt at behandle sagerne, så hurtigt som forholdene tillader og ikke bare sørge for, at strafskyldige bliver draget til ansvar, men også at sikre, at uskyldige ikke bliver retsforfulgt.

Statsadvokaturens efterforskningssektion og administrative personale er organisatorisk en del af Rigspolitichefens Politiafdeling.

Øvrige mål for statsadvokaturens arbejde fremgår af denne redegørelses afsnit 7 og 11.

4. Vigtigste data om Statsadvokaturen for Særlige Internationale Straffesager

4.1. Statsadvokaturens etablering og arbejdsopgave

Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager blev etableret den 1. juni 2002. Arbejdsopgaven er på landsplan at varetage efterforskning og eventuelt retsforfølgning af særlige internationale straffesager, herunder navnlig folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, krigsforbrydelser, terrorhandlinger og andre alvorlige forbrydelser gået i udlandet, når den mistænkte opholder sig eller er bosat i Danmark.¹

Formålet er at sikre, at Danmark ikke bliver et fristed for personer, som med rimelig grund kan mistænkes for at have begået nogle af de nævnte forbrydelser i udlandet.

Statsadvokaturen er oprettet foreløbig frem til 31. maj 2006. En vurdering af behovet for statsadvokaturen og ressourcebehovet ventes gennemført senest i det sidste år af perioden.

Statsadvokaturen har lokaler i Jens Kofods Gade i København. Der er ansat 6 jurister, 9 kriminalpolititjenestemænd og 2 administrative medarbejdere.

Statsadvokaten er chef for statsadvokaturen og har det overordnede ansvar for det arbejde, som udføres af alle statsadvokaturens medarbejdere. Kriminalinspektøren er leder af efterforskningen.

¹ JM's bkg. nr. 1146 af 13. december 2002, § 3

Sagsområdet og arbejdsopgaver kendetegnes ved:

- at være undersøgelser af meget alvorlige og i visse tilfælde omfattende forbrydelser,
- stor kompleksitet i dokumentation af forbrydernes faktiske eksistens og omfang,
- at være hovedsagelig international efterforskning,
- stor kompleksitet i bevissikring – både ved afhøring og ved teknisk indsamling,
- at rumme særlige/principielle og/eller faktiske og juridiske problemstillinger,
- problemstillinger, som kræver samarbejde med både interne og eksterne eksperter,
- at være et nyt sagsområde, hvor nuværende erfaring, viden og (sam)arbejdsprocesser ikke uden videre kan antages at ville kunne anvendes, og
- at rumme risiko for at efterforskning og sagsbehandling kan trække meget længe ud.

4.2. Statsadvokatens organisation, ledelse og arbejdsform

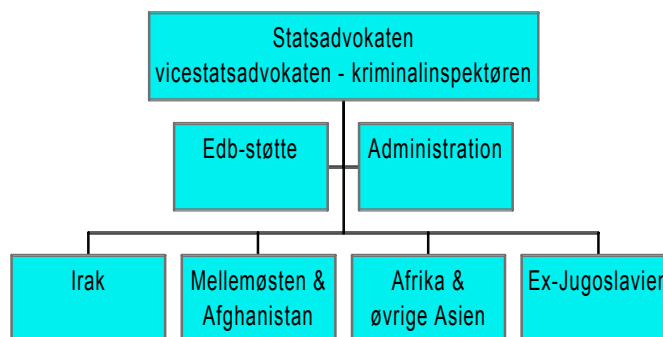
På grund af sagernes særlige karakter og under hensyn til personaleressourcerne er der ved etablering af statsadvokaturen og organisering af arbejdet lagt stor vægt på at skabe en virksomhed, som tilrettelægger og gennemfører sit arbejde i den største grad af tværfagligt samarbejde.

Det betyder i praksis:

- at der arbejdes i tværfaglige gruppestrukturer,
- at hver enkelt medarbejder bliver ansvarlig for delprojekter og sagsområder,
- at alle medarbejdere i praksis vil komme til at bidrage på alle sags- og projektområder, afhængig af det enkelte områdes øjeblikkelige prioritering,
- at der arbejdes med fastlagte og prioriterede mål og delmål for undersøgelsen, og
- at efterforskningen og sagsbehandlingen faseopdeles med løbende evaluering.

Den konkrete organisering af arbejdet afhænger af de til enhver tid verserende efterforskninger. Det er åbenbart, at geografi er en væsentlig faktor i organisering af arbejdet. Derfor arbejdes efter følgende organisationsmodel:

Organisation af
Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager

Hver geografisk gruppe består af 2 efterforskere og 1 juridisk medarbejder, der i samarbejde tilrettelægger, efterforsker og behandler sager inden for eget ansvarsområde. Begrundelsen for at arbejde i geografiske grupper er behovet for at kende historiske, politiske, samfundsmæssige og kulturelle forhold - "baggrundsviden" – i de lande, hvor de strafbare handlinger er begået. Arbejdsformen er styret af ønsket om at målrette undersøgelsen inden for de gældende retlige rammer samt at sikre, at tiltaleespørgsmålet bliver afgjort, så snart efterforskningen er slut.

Afhængig af det konkrete arbejdspress i de enkelte sager og den samlede prioritering af indsatsen i sagerne bistår grupperne hinanden med gennemførelse af efterforskning og undersøgelser.

Sikring af, at der arbejdes med fastlagte og prioriterede mål og delmål for undersøgelsen, og at efterforskning og sagsbehandling faseopdeles med løbende opfølgning og evaluering, sker ved, at det samlede arbejde tilrettelægges efter en fastlagt efterforskningsmodel bestående af 5 faser:

- 1) Modtagelse og indledende visitation af sagen
- 2) Indledende undersøgelse og første planlægningsmøde
- 3) Iværksættelse af efterforskning før evt. sigtelse og anholdelse
- 4) Efterforskning i forhold til mistænkte/sigtede
- 5) Sagens endelige færdiggørelse og afslutning

Fastlagte mål og rammer, løbende evaluering er sammen med kvalitet og tempo vigtige nøgleord.

Skematisk efterforskningsmodel vedlagt som bilag 1.

Når forudsætninger for at iværksætte en egentlig efterforskning og juridisk behandling af en sag er tilstede, det vil sige, når der er en rimelig formodning om at et strafbart forhold inden for statsadvokatens kompetence er begået, udarbejder den ansvarlige gruppe i hver enkelt sag en arbejdsplan, som på alle hovedområder af undersøgelsen angiver påtænkte initiativer med angivelse af en ansvarlig og en tidsfrist. Arbejdsplanen virker i praksis som en projektplan og bliver af den ansvarlige gruppe løbende ajourført med resultater og eventuelt nye initiativer. Arbejdsplanen er et styringsredskab for både efterforskere, anklager og for ledelsen. Mindst hver 3. måned holdes statusmøde mellem den ansvarlige gruppe og ledelsen, hvor den ajourførte arbejdsplan er udgangspunktet for drøftelse af status og udviklingsmuligheder i hver enkelt sag.

Eksempel på arbejdsplan baseret på fiktiv sag vedlægges som bilag 2.

Ved udpegning af særlige projektområder (f.eks. metodeudvikling, internationale samarbejdsmuligheder eller intern uddannelse) bliver separate arbejdsgrupper nedsat på tværs af geografiske grupper. På samme måde bidrager administrative medarbejdere og ledelse i størst mulige omfang til løsning af konkrete arbejdsopgaver i tilknytning til verserende undersøgelser og iværksatte projekter.

4.3. Vurdering af organisering, ledelse og arbejdsform

Organisering og arbejdsform vurderes løbende, og der er også i 2004 sket ændringer og tilpasninger. Det gælder interne møder, arbejdsfordeling mellem grupperne og ikke mindst fastlæggelse af en fælles arbejdsplan til sagsbehandlingen.

Den valgte arbejdsform har vist sig anvendelig til sikring af målsætninger om kvalitet og tempo i sagsbehandlingen, og dens hensigtsmæssighed støttes af erfaringer, statsadvokaturen har fra tilsvarende enheder i andre lande. Der er også fremover behov for at vurdere og udvikle organisationen, ledelse og arbejdsform efter de forhold og opgaver, som dagligdagen måtte bringe.

5. Statsadvokaturens personale og øvrige ressourcer

5.1. Medarbejdere

Statsadvokaturen har ikke et fast normativ. Den aktuelle personaletildeling og sammensætning blev besluttet ved embedets etablering efter konkret vurdering af behov og ved forhandling med Rigsadvokaten og Rigspolitichefen. Siden december 2002, hvor det samlede antal af forudsete medarbejdere var ansat, har personalet bestået af 6 jurister, 9 kriminalpolititjenestemænd og 2 kontormedarbejdere/korrespondenter, i alt 17 personer (årsværk). Der er ingen civilt ansatte medarbejdere.

Tabel 1: Antal ansatte pr. 31.12.2004

	2002	2003	2004	2005
Juridisk personale	6	7 ²	6	
Politipersonale	9	10 ³	9	
Kontorpersonale	2	2	2	
I alt	17	19	17	

5.2. Det samlede antal årsværk

Tabel 2: Antal årsværk pr. 31.12.2004

	2002	2003	2004	2005
Juridisk personale	1,7	6,06	6,23 ⁴	
Politipersonale	2,0	9,25	9,10 ⁵	
Kontorpersonale	0,4	2	1,97 ⁶	
I alt	4,1	17,31	17,30	

² Heraf 1 formiddagsfuldmægtig fra JM fra 15. september 2003 med 10 timer ugentlig arbejdstid i statsadvokaturen

³ Heraf 1 kriminalassistent på 6 måneders PU-tjeneste fra 1. oktober 2003

⁴ Heraf 1 formiddagsfuldmægtig fra JM fra 1. januar til 31. oktober 2004

⁵ I løbet af 2004 statsadvokaturen sendt 3 egne kriminalpolititjenestemænd på PU-tjeneste i KTA-rejseafdelingen, PET og Hillerød (hver 6 måneder) og har tilsvarende modtaget 3 kriminalpolititjenestemænd fra København, Ringkøbing og Hjørring på PU-tjeneste i statsadvokaturen. I én måned var der overlappning i vor favør.

⁶ 1 kontormedarbejder er pr. 1. december 2004 gået på nedsat arbejdstid.

5.3. Kønsfordeling

Tabel 3: Fordeling af ansatte på køn pr. 31.12.2004

	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Juridisk personale	4	2	67%	33%
Politipersonale	9	0	100,0%	0%
Kontorpersonale	0	2	0%	100,0%
I alt	13	4	76,5%	23,5%

5.4. Aldersfordeling

Tabel 4: De ansattes aldersfordeling pr. 31.12.2004

	Under 41 år	41-50 år	Over 50 år
Juridisk personale	3	2	1
Politipersonale	0	5	4
Kontorpersonale	1	1	0
I alt	4	8	5

5.5. Vurdering af personalesituationen

Statsadvokaturen har for samtlige medarbejdergrupper haft en meget konstant bemanning gennem 2004. 1 kontormedarbejder var i første halvår på barselsorlov, men blev erstattet af vikar. 3 af statsadvokaturens efterforskere har i 2003 været på ekstern PU-tjeneste af 6 måneders varighed, og på samme måde har 3 efterforskere udefra været på PU-tjeneste i statsadvokaturen. Frem til 31. oktober rådede statsadvokaturen over en formiddagsfuldmægtig fra Justitsministeriet.

Personalesituationen har gennem hele året været tilfredsstillende set i forhold til den aktuelle arbejdsmængde. Sager og arbejdsopgaver kan varetages på en sådan måde, at både kvalitet i arbejdet, rimelig sagsbehandlingstid og godt arbejdsmiljø kan tilgodeses. Det samme gælder personalets faglige og aldersmæssige fordeling.

Arbejdsopgavernes omfang og karakter kan dog meget hurtigt ændre sig. Statsadvokaturen har konstant haft mellem 22 og 30 verserende sager af meget alvorlig karakter, og disse sager undersøges af 8 kriminalpolititjenestemænd i samarbejde med 4 anklagere, 2 administrative medarbejdere samt ledelsen. Arbejdsmængden i de enkelte sager afhænger meget af i hvilken udstrækning, der er mulighed for at etablere samarbejde med det pågældende land om efterforskningen, antallet af vidner, behov for særlige efterforskningsskridt, og om den sigtede fængsles.

Det er meget tilfredsstillende, at det på trods af statsadvokaturens relativt begrænsede personaletal har været muligt at imødekomme 2 af de politiansattes mulighed for videre advancement, og at 3 andre politiansatte som følge af deres anciennitet og tjenstlige forhold er blevet omklassificeret til en højere lønramme.

Det er ønskeligt, at der i 2005 skabes mulighed for at tildele de politiansatte et særligt kvalifikationstillæg svarende til det, som gives politiansatte i andre tilsvarende specialafdelinger. Desværre var det ikke muligt at finde en løsning i forbindelse med indgåelse af den ny honoreringsaftale for Politiafdelingen. Det er dog håbet, at en løsning kan findes i 2005. Tilsvarende er der ansøgt om mulighed for at tildele særligt kvalifikationstillæg til en kontoransat.

5.6. Vurdering af øvrige ressourcer

Statsadvokatens økonomiske rammer til dækning af alle former for drift dækker det aktuelle behov.

For så vidt angår IT anses behovet også i det store hele at dække behovet. I 2004 fik statsadvokaturen adgang til POLNET, og der blev etableret Outlook-forbindelse til rigspolitiet og den overordnede anklagemyndighed, hvilket har været en stor lettelse i det daglige arbejde. Der er dog fortsat et stort behov for direkte tilslutning til Udlændingeregisteret og til Interpols I-24/7 databaser vedr. efterlyste personer og identitetspapirer. Bestræbelser er iværksat og forventes gennemført i 2005.

Lokalesituationen er – uanset at personalet er delt på 2 forskellige etager - som helhed tilfredsstillende. En opstået mulighed for at samle personalet på én og samme etage søges gennemført i 2005.

Statsadvokaturen har lokaler i Jens Kofods Gade i København – tæt ved Nyboder

6. Anvendelsen af personaleressourcerne

Med det seneste politiforlig er der for politiet og anklagemyndigheden truffet beslutning om, at indføre et nyt edb-system (POLTID) til opgørelse af, hvorledes personalets arbejdstid anvendes på forskellige opgaver. Systemet er baseret på, at hver enkelt medarbejder ved hver arbejdsdags slutning i POLTID opdaterer, hvor meget tid vedkommende har anvendt på forskellige hovedarbejdsopgaver. Systemet tages i brug fra 1. januar 2005. Samtidigt indføres et nyt system (Politiets Resultat Evaluering System, PRES) til at opgøre og evaluere de samlede resultater af politiets virksomhed.

Uanset at der ikke for året 2004 (på grund af indførelse af de nye systemer) stilles krav herom, har statsadvokaturen nedenfor på baggrund af de hidtidige principper⁷ opgjort anvendelsen af tildelte personaleressourcer på særligt udvalgte hovedområder.

Udgangspunktet har været, at de udvalgte områder er af betydning for vor egen vurdering af en hensigtsmæssig ressourceanvendelse, eller at det for andre kan være af interesse at se, hvorledes ressourcerne er anvendt.

6.1. Ressourceforbrug i årsværk (gennemsnitlig styrke)

Ofte er der på et tjenestested forskel på antallet af medarbejdere ved årets afslutning (tabel 1 og 2) og den arbejdskraft, der gennemsnitligt har været til rådighed i løbet af året. Det kan f.eks. skyldes til- eller afgang i løbet af året, omfanget af overarbejde, merarbejde eller at medarbejdere har tjenstlige opgaver uden for tjenestestedet.

Tabel 5: Faktisk til rådighed værende personaleressourcer i 2004, årsværk og arbejdstimer⁸

	Årsværk	Arbejdstimer
Juridisk personale	6,23	10373
Politipersonale	9,10	15152
Kontorpersonale	1,97	3280
I alt	17,30	28805

Statsadvokatens til- og afgang af personale i årets løb har balanceret. Det samme gælder de politi- og kontoransattes overarbejde og afspadsring. Der er ydet et betydeligt overarbejde, men det har også været muligt at afspadsere på andre tidspunkter. 3 af de juridisk uddannede medarbejdere underviser på universitetet, 1 er formiddagsfuldmægtig i Københavns politi, og 2 er eksterne medhjælpere hos en regional statsadvokat, hvilket taler for at korrigere antallet af til rådighed værende arbejdstimer i nedadgående retning, på den anden side ydes der af 6 medarbejdere med ukontrolleret arbejdstid et ikke ubetydeligt merarbejde. Tallene er tabel 5 er derfor ikke korrigerede.

⁷ Hidtidig opgørelse af anvendelse af personaleressourcer på f.eks. efterforskning, administration, anklagervirksomhed, uddannelse og ledelse har været baseret på, at der ved fastlæggelse af jobindhold for den enkelte medarbejder også fastlagdes en procentvis fordeling af arbejdstiden på udvalgte opgaver. En sådan opgørelse har i et vist omfang været baseret på skøn.

⁸ 1 fuldtidsårsværk svarer i 2004 til 1665 arbejdstimer efter fradrag af ferie og helligdage. Tallet er baseret på 7,4 arbejdstime i 225 dage. Tallene for 2005 og 2006 vil være henholdsvis 1658 timer og 1650 timer. Kilde: Rigs politiet, Personaleafdelingen.

6.2. Ressourceanvendelsen på hovedaktiviteter

Statsadvokatens vigtigste arbejdsopgaver er politimæssig efterforskning og juridisk sagsbehandling af anmeldte straffesager, men som på enhver anden arbejdsplads er det også nødvendigt at bruge tid til administrative og ledelsesmæssige arbejdsopgaver, ligesom intern uddannelse og edb er eksempler om områder, som kræver en vis tid.

Det er naturligvis vigtigt, at der er en rimelig balance i tidsforbruget på kerneopgaven og andre nødvendige opgaver.

6.2.1. Efterforskning og behandling af sager

80 % af de til rådighed værende arbejdstimer (efterforskere og anklagere) bruges efterforskning og juridisk behandling af anmeldte sager.

Dertil kommer, at de administrative medarbejdere og ledelse - ikke mindst på grund af statsadvokatens størrelse og organisering - i høj grad bidrager til løsning af opgaver tæt knyttet til sagsbehandlingen. For kontorpersonalet er det skønsmæssigt 65 % af arbejdstiden.

Det samlede antal arbejdstimer til rådighed til behandling af sager er derfor i størrelsesordenen 20.500 timer.

6.2.2. Ledelse, administration og IT

Ca. 10 % af de til rådighed værende arbejdstimer for politiansatte og jurister anvendes til ledelsesmæssige og administrativt prægede opgaver, herunder også IT. De kontoransatte anvender ca. 30 % af arbejdstiden på generelle administrative opgaver.

IT har i 2004 kostet en del ressourcer. Dels er der sket opgradering af sagsbehandlingssystemet DocuPilot Journal/Sag på grund af indførelse af en samlet terminalserverløsning i den overordnede anklagemyndighed, dels er der etableret en anden terminalserverløsning til politiets IT-systemer for at tilgodese kommunikation til rigspolitiets afdelinger og adgang til centrale systemer.

En kriminalassistent har frem til 1. september 2004 anvendt 15-20 % af sin arbejdstid på systemadministration. Under hans fravær på ekstern PU-tjeneste har en jurist (uddannet som systemadministrator) delvist overtaget disse arbejdsopgaver.

6.2.3 Efter- og videreuddannelse

Gennemgående anvendes ca. 5 % af de samlede til rådighed værende arbejdstimer på medarbejdernes efter- og videreuddannelse. I gennemsnit svarer det til, at hver medarbejder på årsplan anvender ca. 85 timer til uddannelse.

Statsadvokaturen har udarbejdet sin egen kompetenceudviklingsplan, og der findes et internt kompetenceudviklingsudvalg, som i 2004 udarbejdede en rapport over status på målsætninger og behov for yderligere udvikling af personalets kompetencer. Hovedområderne er: Specialviden forbundet med arbejdsopgaver, generel videreuddannelse og –udvikling samt sproguddannelse.

Også i 2004 er der gennemført en række uddannelses- og kompetenceudviklingsinitiativer for at sikre medarbejderne bedst mulige forudsætninger for at løse opgaverne.

1 kontomedarbejder har været på studieophold ved den canadiske War Crimes Unit, og begge kontomedarbejdere har deltaget i Rigsadvokatens seminar for kontorpersonale i anklagemyndigheden, samt i kursus for kontoransatte på Politiskolen.

Kriminalpolitipersonale har gennemført kurser i efterforskning af økonomisk kriminalitet, IT-kriminalitet I & II, Erhvervsøkonomi C. 1 politiuddannet medarbejder har deltaget i et internationalt kursus i krigens folkeret ved International Institute of Humanitarian Law i San Remo, Italien, og flere har deltaget i Forsvarsakademiets forelæsningsrække for kommende stabsofficerer om samme emne.

Politifolk og jurister har deltaget i Rigsadvokatens vandrekurser om henholdsvis organiseret kriminalitet og behandling af internationale straffesager (hvor også 2 af statsadvokatens jurister underviste), og der er afholdt internt kursus for alle medarbejdere i den nye politilov.

En juridisk medarbejder har gennemført kursus i systemadministration.

Ved årets udgang blev 5 medarbejdere undervist på Udenrigsministeriets Sprogskole i engelsk og fransk og 2 medarbejdere blev undervist i arabisk på Åbent Universitet.

Sidst på året blev alle politi- og kontoruddannede undervist i det nye POLTID-system.

6.2.4 Tjenesterejser

Samtlige statsadvokatens sager vedrører forbrydelser begået i udlandet. Det ligger derfor i sagens natur, at en vis rejseaktivitet er forudsætningen for at løse opgaverne. Statsadvokatens medarbejdere har i 2004 haft i alt 211 rejsedøgn i udlandet og 36 rejsedøgn i Danmark, i alt 247 rejsedøgn i gennemsnit svarende til 14,5 døgn pr. medarbejder. Det tilsvarende tal var i 2003 19 rejsedøgn, hvilket alene var gjort op for politiansatte.

Sagseksempel 1: Fra en efterforskning i Afrika:

Efterforskning i Afrika giver særlige udfordringer, men man kan også blive glædeligt overrasket. Blandt de sager, der førte til statsadvokatens oprettelse, var en sag om drab, røverier og frihedsberøvelse begået i Uganda af en herboende ugander. I februar 2003 var alt klar til første rejse til Kampala, hvor det viste sig, at der var foretaget en grundig efterforskning i sagerne. Aftaler om tæt og direkte samarbejde mellem ugandisk politi og anklagemyndighed og statsadvokaturen blev indgået. Retspræsidenten i Kampala tillod dansk politi at optage ofre og vidners forklaringer i retten på video til brug for den efterfølgende danske retssag. Dansk anklager og forsvarer fik møderet for retten i Kampala og kunne selv afhøre under ledelse af den ugandiske dommer. Det var muligt for dansk politi at undersøge gerningssteder, og man fik fuld adgang til det ugandiske politis efterforskningsmateriale. Ved Aalborg rets dom af 27. maj 2004 blev tiltalte frifundet for drab, men dømt for røverier og frihedsberøvelse.

Dansk og ugandisk politi på et gerningssted i Uganda i forbindelse med drabsefterforskning

6.2.5. Økonomi

Da beslutning om statsadvokatens etablering blev truffet midt i en politiforligs-periode, blev udgifter til statsadvokatens etablering og drift fra 1. juni 2002 til 31. december 2003 finansieret af en særlig bevilling på i alt 9 mio. kroner. Beløbet dækkede samtlige omkostninger undtaget lønninger til statsadvokatens jurister.

Fra og med 2004, hvor den nye politiforligsaftale er gældende, er udgifterne til statsadvokatens drift indregnet i det samlede budget for politi og anklagemyndighed.

6.3. Samlet vurdering af anvendt arbejdstid og tildeling af øvrige ressourcer

Dansk politi anvender som helhed ca. 75 % af den til rådighed værende arbejdstid i kriminalpolitiet til efterforskning. Ca. 14 % bruges på ledelse og administration, mens ca. 11 % bruges på analyse og efterretningsvirksomhed⁹.

På den baggrund anses statsadvokatens ressourceanvendelse til efterforskning, administration og ledelse at være tilfredsstillende.

Drift og vedligeholdelse af IT tager i de fleste organisationer en del tid. Statsadvokaten er ingen udtagelse. Det søges til stadighed at sikre, at de medarbejdere, som har IT som end del af deres arbejde, også har de fornødne forudsætninger, ligesom det er været vigtigt, at IT-relaterede arbejdsopgaver ikke udelukkende ligger hos én (nøgle)person. Det er tilfredsstillende, at det i nødvendigt omfang er lykkedes.

2 ugers gennemsnitlig uddannelse årligt pr. medarbejder til såvel speciel kursusvirksomhed med tilknytning til statsadvokatens opgaver som fastholdelse og udbygning af generel faglige kompetence hos medarbejderne må anses for både nødvendig og tilfredsstillende.

⁹ Politiets årsrapport 2002, tabeldel, tabel II.3. årsværksforbrug efterforskning

7. Målsætninger og resultater for 2004

7.1. Overordnede målsætninger

De overordnede mål for politiet og anklagemyndighedens arbejde fremgår af i retsplejelovens § 96, stk. 1 og 2, § 108, stk. 1, § 742, stk. 2 og § 743¹⁰. Statsadvokatens særlige opgave er at efterforske alvorlige forbrydelser begået i udlandet, hvis mistænkte befinder sig i Danmark og at yde retshjælp til udenlandske myndigheder inden for statsadvokatens sagsområde. Dertil kommer de målsætninger, der er fastlagt af Rigsadvokaten og Rigspolitichefens som følge af gældende politiske aftaler om politiets og anklagemyndighedens virksomhed.

7.2. Statsadvokatens målsætninger

Vigtigste målsætninger for 2004 var:	Hvad er sket?
At sikre, at der fortsat iværksættes og sker fremdrift i efterforskning og straf- forfølgning af alle anmeldte sager. Konkret er målet, at efterforskning og sags- behandling af hver enkelt sag som altovervejende udgangspunkt skal være afslut- tet senest efter 12 måneder	Se afsnit 7.3.7 om sagsbe- handlingstider
At arbejde videre med kvalitet i og effektivisering af efterforskningen og sags- behandling ved løbende evaluering og analyse af gennemførte efterforskninger og ved fortsat indhentelse af udenlandsk erfaring	Se afsnit 10 om arbejdet med kvalitet
At bearbejde resultater af 6 interne arbejdsgruppers arbejde med henblik på yder- ligere udvikling af personalets uddannelse og kompetence fagligt, sprogligt og med hensyn til arbejdsmetoder gennem både interne og eksterne kurser og fore- drag	Se afsnit 6.2.3 om efter- og videreuddannelse
At tilpasse og udvikle edb-systemerne og deres anvendelse	Se afsnit 5.6 og 6.2.2. om edb-systemer
At fastholde og udvikle nationale og internationale samarbejdsrelationer	Se afsnit 7.3.9 og 9 om samarbejdsrelationer og udadrettet kontakt
At supplere personalepolitikken på fornødne områder	Se afsnit 8 om udvikling og jobtilfredshed

¹⁰ Anklagemyndighedens og politiets forpligtelse til at forfølge og efterforske forbrydelser (efter anmeldelse eller af egen drift, når rimelig grund til mistanke foreligger) med den hurtighed den enkelte sags beskaffenhed tillader på en sådan måde, at skyldige drages til ansvar, og at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.

7.3. Hovedtal og resultater vedr. sager og sagsbehandling

7.3.1. Anmeldte, verserende og sluttede straffesager

I 2004 er modtaget i alt 30 nye sager til behandling, som sammenholdt med 23 anmeldelser i 2002 og 28 anmeldelser i 2003, bringer det samlede antal modtagne sager ved årets udgang op på 81.

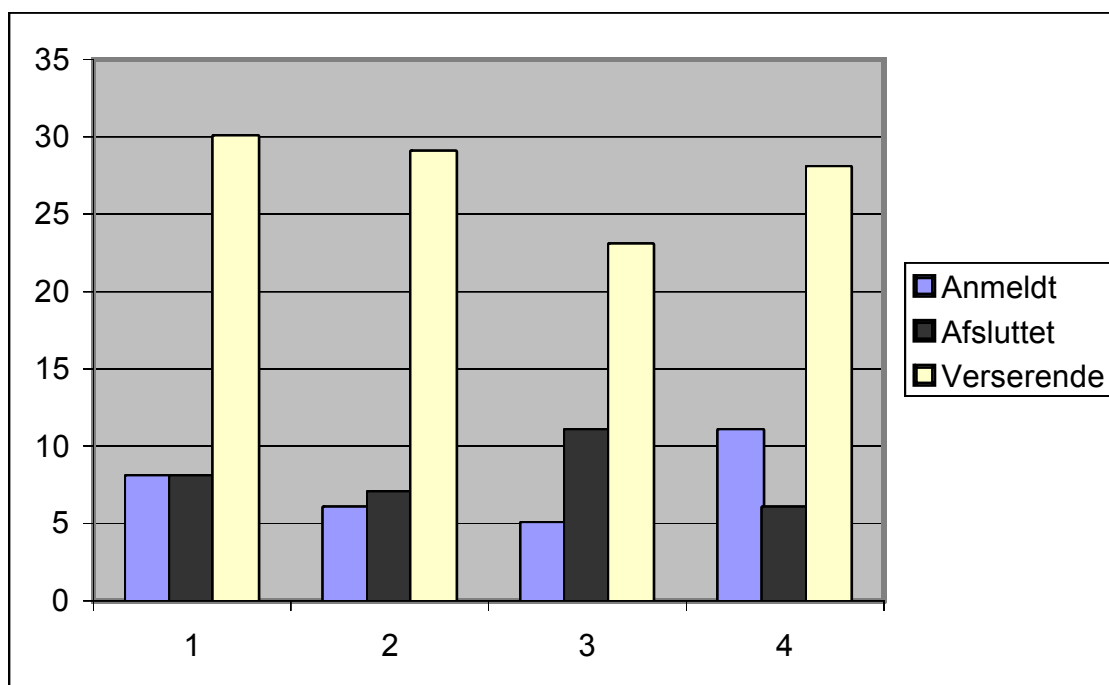
Tabel 6: Sagstatus ved årets udgang

	2002	2003	2004	2005
Anmeldte nye sager	23	28	30	
Afsluttede sager	1	20	32	
Verserende sager	22	30	28	

Som det kan ses har der gennem de 2½ år statsadvokaturen har eksisteret været en nogenlunde konstant tilgang af sager – gennemsnitligt svarende til 2 nye sager pr. måned. I 2003 og navnlig i 2004 har det været muligt at afslutte efterforskning og sagsbehandling et tilsvarende antal sager, hvilket gør, at det samlede antal verserende sager er nogenlunde konstant.

En sag blev afsluttet med domfældelse, og blandt de verserende sager afventer en sag, at sigtedes opholdssted bliver identificeret med henblik på retsforfølgning i gerningslandet eller evt. begæring om udlevering til Danmark.

Figur 1: Anmeldte, verserende og afsluttede straffesager fordelt på årets kvartaler (2004)

7.3.2. Hvorfra anmeldes sagerne?

Af de 30 anmeldte sager i 2004 er 17 (57 %) modtaget fra Udlændingestyrelsen, 11 (37 %) fra private (evt. oversendt via en politikreds eller rigspolitiafdeling), og 2 (6 %) er iværksat af statsadvokaturen på eget initiativ.

Ser man på det foregående års anmeldelser, fremgår det, at statsadvokaturens sager i stigende grad kommer fra private – eventuelt via politikredsen og ved eget initiativ. Ved statsadvokaturens etablering i sommeren 2002 og de første 6 måneder derefter kom 87 % af sagerne fra Udlændingestyrelsen. I 2003 kom det 64 % af sagerne fra Udlændingestyrelsen.

Forklaringen er, at statsadvokaturen på en række forskellige områder har arbejdet målrettet på at skabe kontakter til og samarbejde med alle tænkelige samarbejdspartnere, jf. nærmere i afsnit 9. Det er også en afgørende nødvendighed for, at statsadvokaturen kan løse sin opgave – at sikre at Danmark ikke bliver en helle for krigsforbrydere og lignende personer.

7.3.3. Hvilke typer forbrydelser anmeldes?

Af de 30 nye sager anmeldt i 2004 vedrører 17 (57%) drab, 6 (20 %) vedrører vold, mishandling eller tortur og 1 (3 %) vedrører brandstiftelse. I de resterende 6 sager (20 %) er den formodede forbrydelse så bredt eller diffust angivet, at det endnu ikke har været muligt at præcisere en konkret og afgrænset forbrydelse.

Sagseksempel 2: Offer møder gerningsmand i Danmark

En ung afrikansk mand (O) kom til Danmark som flygtning i 1994. Fra O var 11 til han var 18 år havde han været fængslet i nabolandet. I fængslet blev O og andre torturerede, bl.a. ved at fangerne på fængselsinspektørens ordre og under hans overværelse blev anbragt i en sæk og gentagne gange sænket ned i en 20 meter dyb brønd med vand. I 2003 så O tilfældigt en dansk musik-CD, hvorpå der var et billede af fængselsinspektøren. En undersøgelse viste, at fængselsinspektøren var kommet til Danmark som asylansøger, og det fremgik af hans ansøgning, at han havde haft arbejde fra 1983 til 1988 i netop det fængsel, hvor O sagde, han havde været. Sagen måtte imidlertid slutes efter endte undersøgelser, idet strafansvar for forbrydelsen (vold) var forældet.

Set over hele perioden 2002 til 2004 viser der sig følgende billede:

Tabel 7: Absolut og relativ fordeling af anmeldelser på forbrydelsens art i 2002-2004

Drab	Vold, mishandling, tortur	Voldtægt	Brandstiftelse, bombesprængning	Andet (uafklaret) I alt	
46 (57%)	18 (22%)	1 (1%)	3 (4%)	13 (16%)	81 (100%)

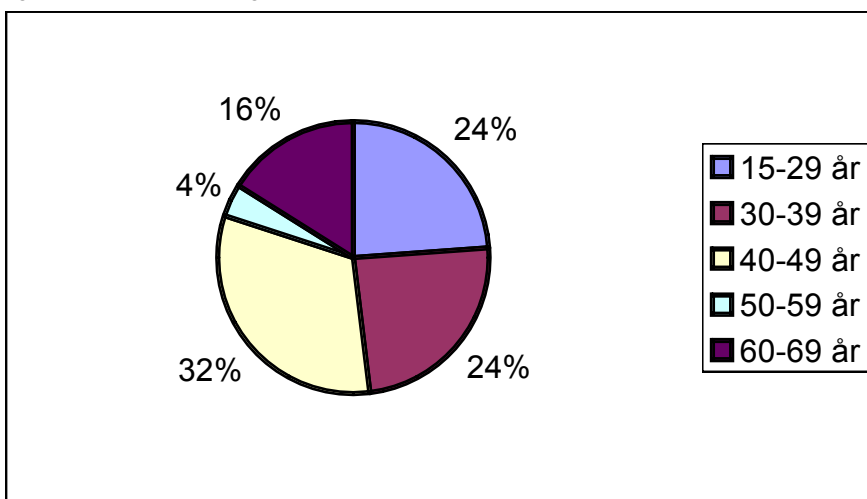
Det skal generelt bemærkes, at en del af anmeldelserne omfatter flere forbrydelser, også uafhængigt af hinanden, og at der f.eks. i de alvorligste sager, hvor der efterforskes drab, også ind i mellem er mistanke om alvorlig vold og om sædelighedskriminalitet.

Få af sagerne har vist sig at handle om krigsforbrydelser som beskrevet i Geneve-konventionernes regler om behandling af krigsfanger eller civile under væbnede konflikter. Gennemgående er der tale om meget alvorlige forbrydelser ofte begået under borgerkrig eller tilsvarende forhold. I et vist omfang vedrører sagerne også rent private opgør mellem enkelte personer eller familier.

7.3.4. Mistænkte og sigtede

Statsadvokatens udgangspunkt for at iværksætte en undersøgelse er, at den mistænkte har ophold i Danmark. Blandt de anmeldte er en enkelt kvinde, resten er mænd. Ser man på aldersfordelingen blandt de 30 anmeldte mistænkte i 2004, viser der sig følgende billede:

Figur 2: Aldersfordeling på mistænkte 2004

Som det kan ses, er den aldersmæssige spredning blandt de mistænkte stor og dækker stort set alle voksne aldersgrupper. Det billede har været nogenlunde konstant siden 2002.

De mistænkte kommer helt overvejende fra det område, hvor den formodede forbrydelse er begået. Af de anmeldte mistænkte personer i 2004 var 2 danske statsborgere, 11 havde opholdstilladelse, 5 havde såkaldt "tålt ophold"¹¹ mens resten ikke havde fået afgjort deres opholdsgrundlag.

¹¹ Betegnelsen "tålt ophold" dækker over, at udlændingemyndighederne har fastslået, at der er alvorlig grund til at antage, at den pågældende før ankomsten til Danmark har begået en krigsforbrydelse, forbrydelse mod freden eller forbrydelse mod menneskeheden, alvorlig ikke-politisk forbrydelse eller gjort sig skyldig i handlinger i strid med De Forenede Nationers mål og grundsætninger. Retsstillingen er herefter den, at de pågældende ikke kan få asyl, men på den anden side ikke sendes til hjemlandet på grund af risiko for dødsstraf, tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf samt forfølgelse, jf. udlændingelovens § 31.

7.3.5. Hvor er de formodede forbrydelser begået?

Statsadvokatens sager vedrører forbrydelser begået i 22 forskellige lande fra store dele af verden. Det er især de områder, hvor der de seneste 30 år har været langvarige krige eller konflikter. Sager modtaget i 2004 fordeler sig med 4 sager fra Afrika, 5 sager fra Ex-Jugoslavien, 10 sager fra Mellemøsten (inklusiv Irak) og 11 sager fra Asien (især Afghanistan).

Sagseksempel 3: Børnesoldat? Beviser?

Mistænkte (M) havde til udlændigemyndighederne fortalt, at han - fra han var 13 til 18 år - havde været menig soldat og gruppeleder i en sudanesiske oprørsmilits. Her skulle M have beordret andre menige til vold og drab på tilfangetagne regeringssoldater, som blev slået med geværkolber og stave. Selv skulle M have skudt og dræbt 3 fanger. Sagen blev efterforsket. Analyser af M's sprog tydede på, at han ikke var sudanesiske, endvidere kunne væsentlige dele af hans forklaringer enten tilbagevises eller ikke bekræftes. På det grundlag blev efterforskningen indstillet.

Gerningstidspunkterne i sagerne går fra 1977 til 2003. Forbrydernes karakter, gerningsstedernes placering og gerningstidspunkterne bekræfter fuldt ud formodningen om, at disse sager på enhver måde vil udgøre en ekstraordinær udfordring af både efterforskningsmæssig og juridisk karakter.

7.3.6. Retshjælp

Statsadvokaturen har i årets løb foretaget tjenesterejser til en række europæiske lande, især med henblik på afhøring og efterforskning eller for at aftale praktisk fremgangsmåde ved begæring om retshjælp. Der er også i stigende omfang ydet retshjælp navnlig til tyske og hollandske undersøgelser. Samarbejdet i Europa har fungeret godt navnlig på grund af den konventionsbaserede tradition.

Der er i årets løb tillige gennemført tjenesterejser til Canada, Libanon og Irak, og der er modtaget retshjælp fra bl.a. USA, Uganda, Sri Lanka og Ex-Jugoslavien. Samarbejdet med de lande, hvor forbrydelserne er begået, er som forudset ofte vanskeligt. Det tager meget lang tid at få svar på henvendelser, og der er eksempler på, at henvendelser ikke bliver besvaret.

Statsadvokaturen har fra sin etablering været bevidst om dette forhold og har tilrettelagt sine internationale samarbejdsrelationer herpå. Det betyder i praksis, at der anvendes flerstrengede kommunikationsveje, og at statsadvokaturen i muligt og forsvarligt omfang selv søger at komme til lande, hvorfra der behandles sager. Erfaringen har vist, at personlig tilstedeværelse i et land har en afgørende betydning for omfang og kvalitet af den information, der kan indhentes til brug for den aktuelle sag, og dermed også for fremdriften i undersøgelsen.

Der er ikke i årets løb i nogle af statsadvokatens sager modtaget begæring om udlevering af den mistænkte til retsforfølgning i hjemlandet.

7.3.7. Sagsbehandlingstider

Statsadvokaturen har i 2004 afsluttet 32 sager. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid fra disse sagers modtagelse til den endelige afklaring er 10 måneder og 3 uger.

For årene 2002 og 2003 var det tilsvarende tal 7 måneder og 3 uger. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er med andre ord steget, men ligger fortsat inden for målsætningen på de 12 måneder.

Da sagerne er meget forskellige i både kompleksitet, omfang og tilgængelighed, kan det ikke overraske, at der også bag den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2004 er store forskelle.

Tabel 10. Absolut og relativ sagsbehandlingstid på sager afsluttet i 2004 og i 2002-2003

Samlet forbrug af tid	0-3 mdr	4-6 mdr	7-9 mdr	10-11 mdr	12-14 mdr	15-17 mdr	18-26 mdr	I alt
2004	6 (19 %)	6 (19 %)	5 (16 %)	2 (6 %)	3 (9 %)	1 (3 %)	9 (28 %)	32 (100 %)
2002-2003	6 (29 %)	2 (9 %)	7 (33 %)	3 (14 %)	1 (5 %)	2 (9 %)	0 (0 %)	21 (100 %)

Som nævnt er målsætningen, at sagsbehandlingen af statsadvokaturens sager som altovervejende udgangspunkt afsluttes indenfor 12 måneder. Ved sagsbehandling forstås både den politimæssige efterforskning og den juridiske sagsbehandling fra sagens modtagelse til endelig afklaring af eventuel tiltalerejsning eller slutning. Tid fra tiltalerejsning til dom indgår således ikke i opgørelsen.

Den målsætning er i 2004 opfyldt for 19 af sagerne (60 %), hvor den for 2002-2003 var opfyldt for 85 % af sagerne.

13 afsluttede sager i 2004 har taget mere end 12 måneder at behandle færdigt, hvor det i 2002-2003 var 3 sager.

Den længste sagsbehandlingstid er nu 26 måneder og 1 uge mod tidligere 16 måneder og 2 uger.

Sagseksempel 4: Det internationale samarbejde kan tage lang tid

I sommeren 2004 blev der sat punktum i en sag mod en serbisk soldat. Sagen blev anmeldt i februar 2003. På baggrund af hans forklaring i sin asylansøgning, kunne han mistænkes for drab på en ældre kvinde, som bagbundet skulle være kastet i en brønd i Kosovo. Der blev taget kontakt med myndigheder og organisationer i området, og dele af mistænktens oplysninger blev bekræftet. I juni 2003 kunne man således lokalisere et muligt gerningssted – en gård uden for en mindre by. I efteråret var medarbejdere fra statsadvokaturen sammen med UNMIK på stedet for at afhøre og foretage nærmere undersøgelser. Opgravning af brønden på stedet var nødvendig, men bl.a. på grund af risiko for udetoneret ammunition i brønden og frostvejr, fandt udgravning først sted i juni 2004. Statsadvokaturens medarbejdere kunne ved selvsyn konstatere, at der ikke var et lig i brønden.

Men der er også eksempler på, at undersøgelser kan afsluttes relativt hurtigt.

Sagseksempel 5: Det internationale samarbejde kan gå hurtigt, når netværket er på plads

I november 2004 blev en kemiingeniør anmeldt for i marts 1991 at have deltaget i et angreb mod kurdere i byen Kirkuk i det nordlige Irak. Under angrebet skulle der være anvendt CS-gas (tåregas), som blev spredt fra en helikopter. På grund af statsadvokatens kontakter til både vidner og andre med kendskab til området, afhøring af den mistænkte og med baggrund i indsamlet viden fra efterforskning i andre sager fra Irak kunne det i løbet af 1 måned godtgøres, at hændelserne ikke havde fundet sted.

Årsagen til at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er gået i vejret er, at det først i løbet af 2004 har været muligt at afslutte nogle af de mest komplicerede og vanskeligst tilgængelige sager, som blev anmeldt i 2002 og begyndelsen af 2003.

Ser man nærmere på de 13 sager, som har taget mere end 12 måneder at få afklaret, er der ikke noget entydigt billede - hverken med hensyn til geografi eller sagernes karakter.

Den altovervejende hovedårsag er meget vanskelige kommunikationsveje og -muligheder med de berørte lande. I nogle enkelte sager har efterforskningen også trukket ud, idet mistænkte er "gået under jorden" og har været efterlyst. Det har også i nogen grad spillet ind, at statsadvokaturen i sine første 6-12 måneders levetid skulle tilpasse sædvanlige efterforsknings- og sagsbehandlingsrutiner til de nye sagstyper og især til at skulle undersøge forbrydelser begået i andre og fjerne lande.

Statsadvokaturen har i 2004 haft 25-30 verserende sager. Med henvisning til pkt. 6.2.1, hvor det blev opgjort, at der er i alt ca. 20.500 arbejdstimer til rådighed hos efterforskere, jurister og kontoransatte til egentlig sagsbehandling, svarer det til, at der i gennemsnit kan bruges 685-820 timer på den enkelte sag.

Til sammenligning kan oplyses, at lignende opgørelser af gennemsnitlig efterforskningstid anvendt i en politikreds på traditionelle drabssager af bare nogen sværhedsgrad ligger mellem 800-3000 arbejdstimer.¹²

7.3.8. Omlægning af opgavefordeling mellem personalegrupper

Der er ved fordelingen af arbejdsopgaver i statsadvokaturen taget hensyn til, at de kontoruddannede medarbejdere i videst mulige omfang varetager alle væsentlige administrativt prægede arbejdsopgaver og sagsbehandling, således at de politi- og juridisk uddannede medarbejdere kan koncentrere sig om deres primære arbejdsopgaver. Der er udarbejdet detaljerede stillingsbeskrivelser for samtlige medarbejdere i statsadvokaturen. De kontoruddannede medarbejdere er f.eks. inddraget yderligere i undersøgelser af sager ved især at forestå de indledende registercheck og -forespørgsler og ved i et vist omfang at foretage søgninger i åbne kilder på Internettet.

¹² Jf. Årsberetning for Frederiksberg politi 2001, s. 15.

7.4. Vurdering af årets resultater set i forhold til målsætninger

Statsadvokatens sagsområde er ikke af en sådan karakter, at man ved præventiv indsats kan begrænse antallet af anmeldelser – som det f.eks. sker i en politikreds. Fald eller stigninger i antallet af nye sager er derfor ikke et succeskriterium.

Det skal dog ikke afvises, at tilstedeværelsen og aktiviteterne der følger af en institution af statsadvokatens karakter på sigt vil have en vis præventiv virkning på, om krigsforbrydere og lignende personer forsøger at skjule sig i Danmark.

Det er tilfredsstillende, at det har været muligt at fastholde en målrettet og samtidig indsats i alle verserende sager. Også i 2004 er der afsluttet undersøgelser af sager i nogenlunde samme omfang som, der er modtaget nye sager. I 2003 og 2004 er der gennemsnitligt arbejdet med 25-30 åbne sager. Antallet af nye sager i 2004 har været svagt stigende, og det er tilfredsstillende, at anmeldelser i øget omfang hidrører fra private.

Det er meget tilfredsstillende, at det i 2004 var muligt at gennemføre den første sag til dom.

Ud fra en samlet vurdering anses målsætningen om som udgangspunkt at gennemføre sagsbehandlingen inden for 12 måneder at være opfyldt i forsvarligt omfang.

Det er dog samtidigt givet, at der fortsat skal være fokus på sagsbehandlingstiden, hvilket både afspejles i målsætningerne for det kommende år (jf. evt. afsnit 11) og i det arbejde, der fortsat gøres for at sikre både kvalitet og tempo i efterforskningen (jf. evt. afsnit 10).

En rimelig og forsvarlig sagsbehandlingstid er ikke kun et spørgsmål om statistik

8. Udvikling og jobtilfredshed

Statsadvokaturen gennemførte fra 4. til 5. september 2003 i samarbejde med Personaleafdelingen et medarbejderseminar på Arresøhus, hvor samtlige medarbejdere deltog. Formålet var på baggrund af 1 års eksistens i fællesskab at drøfte opgaver, organisation og arbejdstilrettelæggelse, personaleforhold og øvrige rammer for statsadvokatens arbejde. Hovedkonklusioner på 1½ dages debat var bl.a., at arbejdsmiljøet er godt, der er skabt gode fysiske rammer for arbejdet, ressourcerne er bredt set tilstrækkelige, organiseringen af arbejdet er velegnet til sagsområdet og målet med arbejdet forekommer klart. Samtidigt var der enighed om, at der fortsat er mulighed for at udvikle organisationen og samarbejdsformen. Der blev især peget på intern kommunikation, beslutningskompetence i efterforskningsgrupperne, videns- og metodeudvikling og uddannelses- og kompetenceudvikling.

I første del af 2004 blev 6 interne arbejdsgrupper omfattende samtlige medarbejdere nedsat for at arbejde videre med følgende emner:

- Intern personaleuddannelse og –udvikling
- IT-systemer og –løsninger
- Udvikling af faglig viden og arbejdsmetoder
- Samarbejde med andre danske myndigheder
- Samarbejde med udenlandske myndigheder og organisationer
- Udvikling af sagstilgang og opgaver

Udvalgene afrapporterede skriftligt og kom med en række motiverede forslag og betragtninger, som førte til ændringer i både form og struktur på interne møder, arbejdsmetoder og samarbejdsrelationer personale og ledelse imellem. Uanset at statsadvokaturen ikke har en sådan personalemæssig størrelse, at det er et krav at have et samarbejdsudvalg, blev det i 2004 besluttet, at det kunne være nyttigt alligevel at have et sådan forum til drøftelse mellem personale og ledelse af overordnede og langsigtede spørgsmål. Samarbejdsudvalget havde sit første møde i slutningen af 2004.

Resultatet af en stort anlagt jobtilfredshedsundersøgelse¹³ for hele politiet i 2004 har ikke for så vidt angår statsadvokatens medarbejdere kunnet aflæses, idet antallet af svar var så lille, at anonymiteten ikke kunne sikres.

De årlige individuelle personalebedømmelser for politi- og kontoransatte er afskaffet i 2004, og et nyt bedømmelsessystem tages i brug pr. 1. januar 2005. Personlige personaleudviklingssamtaler fastholdes som et godt udgangspunkt for også at tale om jobtilfredshed og arbejdsmiljø.

¹³ Visionsudvalgets ledelsesbarometer og medarbejderundersøgelse i politiet

9. Samarbejdsrelationer og udadrettet kontakt

Statsadvokatens ansvarsområde og dermed den bistand man kan yde til enkeltpersoner, offentligheden, dansk politi og anklagemyndighed som helhed og til øvrige danske myndigheder forudsætter af indlysende årsager meget stor udadvendt kontakt og samarbejde i såvel ind- og udland.

Igen i 2004 er der arbejdet målrettet videre på at udbygge og videreføre kontakter og samarbejde til og med et meget betydeligt antal myndigheder, organisationer, foreninger og enkeltpersoner i Danmark og udlandet.

Det er sket både ved skriftlige henvendelser og ved møder arrangeret i statsadvokaturen eller hos de aktuelle samarbejdspartnere. Nedenstående oplisting giver et vist indtryk af samarbejdets omfang og rækkevidde:

- Etniske eller politiske organisationer (NGO'ere) i Danmark og i lande, hvor statsadvokaturen har sager
- internationale menneskerettighedsorganisationer som Amnesty International og Human Rights Watch
- Rehabiliteringscentre for Torturofre i Danmark, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors, Mellemløst Samvirke
- Udenrigsministeriet og danske repræsentationer i udlandet, Udlændigestyrelsen, Rigspolitiets specialafdelinger og politikredsene, forsvaret og retsmedicinske institutter
- udenlandske søsterafdelinger og andre centrale politi- og anklagemyndigheder i stort set alle lande, hvor statsadvokaturen har sager
- Den Internationale Straffedomstol (ICC), FN's internationale Tribunaler for Ex- Jugoslavien og for Rwanda (ICTY og ICTR), Interpols Generalsekretariat, EU's særlige kontaktorgan vedr. sagsområdet
- enkeltpersoner (enten vidner i sager eller særligt sagkyndige og eksperter).

Et væsentligt initiativ i kontaktskabelsen med omverdenen er statsadvokatens offentligt tilgængelige hjemmeside: www.sico.ankl.dk.

Hjemmesiden opdateres hvert kvartal. På dansk og engelsk kan vidner og ofre for krigsforbrydelser over hele verden få information om statsadvokatens eksistens og arbejdsopgaver, ligesom der til konkrete sager søges oplysninger fra f.eks. mulige ofre og vidner.

Via e-mailadresse og en særlig anmeldelsesformular kan enhver også rette direkte henvendelse til statsadvokaturen.

Statsadvokaturen har fået fremstillet en lille folder på 6 sprog, der henvender sig til personer i de geografiske regioner, hvor statsadvokaturen har sager. Folderens tekst forklarer kort om statsadvokaturens eksistens, arbejdsopgaver og om muligheden for at rette henvendelse med information. Den uddeles til f.eks. politikredse, asylcentre, menneskerettighedsorganisationer og andre samarbejdspartnere i ind- og udland.

Državna Advokatura za posebne međunarodne krivične postupke vrši istragu postupaka o genocidu, ratnom zločinu, zločinu protiv ljudstva i drugim teškim zločinima, prekršajima, kao ubistvo, tortura ili teror napravljenim u inostranstvu. Ako ti znaš o ovakvim teškim zločinima, bez razlike dali si ti bio/bila žrtva, svjedok ili na neki drugi način to doživio/doživjela, i ti znaš da se taj počinitelj nalazi ovdje u Dansku, onda se obrati ti u vezi toga Državnoj Advokaturi.

☎ +45 33 30 72 50 · Fax +45 33 30 72 70
E-mail sico@ankl.dk · www.sico.ankl.dk

The Special International Crimes Office investigates genocide, war crimes, crimes against humanity and other serious crimes such as homicide, torture or acts of terror committed abroad. If you have any information about such serious crimes, be that as a victim, witness or otherwise and if you know that the perpetrator is in Denmark please contact the Special International Crimes Office.

☎ +45 33 30 72 50 · Fax +45 33 30 72 70
E-mail sico@ankl.dk · www.sico.ankl.dk

يقوم المدعي العام لقضايا خاصة بالمحاكمات العالمية بتقصي الحقائق حول قضايا تتعلق بالقتل الجماعي وجرائم الحرب والجرائم ضد الإنسانية بالإضافة إلى الجرائم الأخرى الخطيرة كالقتل والتعذيب أو الإرهاب التي ارتكبت في مختلف دول العالم. إذا كان لديك علما بأي من هذه الجرائم الخطيرة سواء إذا كنت أنت من ضحايا هذه الجرائم أو شاهد على ذلك أو عاينت ذلك بطريقة أو بأخرى، أو كان لديك دليل على أن أحد مرتكبي هذه الجرائم مقيما في الدنمرك يمكن لك مراجعة المدعي العام.

☎ +45 33 30 72 50 · Fax +45 33 30 72 70
E-mail sico@ankl.dk · www.sico.ankl.dk

Le Service Spécial des Crimes Internationaux mène les enquêtes sur génocides, crimes de guerre, crimes contre l'humanité et d'autres crimes graves comme homicide, torture ou terrorisme commis à l'étranger. Êtes vous au courant des crimes graves de ce genre, soit en étant victime ou témoin, ou si vous avez autrement assisté aux tels crimes, et savez vous que le malfaiteur se trouve au Danemark, vous pouvez faire une démarche auprès du Service Spécial.

☎ +45 33 30 72 50 · Fax +45 33 30 72 70
E-mail sico@ankl.dk · www.sico.ankl.dk

خارنوال دولت برای قضایای خاص جزایی بین المللی در مورد قضایای قتل مردم، جنایتکاری در جنگ، جنایتکاری در مقابل بشر و دیگر جنایات خطرناک مانند قتل، شکنجه و یا ترور که در خارج یونوع پیوسته باشد تحقیقات و بررسی مینماید.

اگر شما در مورد جنین جنایات خطرناک معلومات دارید و یا اینکه شما قربانی و یا شاهد جنین جنایات باشید و یا از کدام طریق دیگر در مورد جنایات متذکره آگاهی حاصل نموده اید و هم میدانید که کتنده آن در دنمارک میباشد، میتوانی نزد خارنوال دولت مراجعه نمایید.

☎ +45 33 30 72 50 · Fax +45 33 30 72 70
E-mail sico@ankl.dk · www.sico.ankl.dk

Prokuroria e shkallës së parë për çështje të vecanta penale ndëkombëtare është duke zbuluar çështje gjenocide, krimë lufte, krimë kundër gjinisë njerëzore dhe krimë të tjerë të rënda, siç është vrasje, torturë ose terror, të bëra në botën të jashtme. Nëse ti ke dituri për krimë të tilla të rënda, ose meqëse vetë ke qënë viktim, dëshmitar ose më tjetër mënyrë ke përjetuar këtë, edhe je në dituri që bërësi i veprës penale gjindet në Danimark, mund të lajmërohesh tek Prokuroria.

☎ +45 33 30 72 50 · Fax +45 33 30 72 70
E-mail sico@ankl.dk · www.sico.ankl.dk

10. Arbejdet med kvalitet

Kvalitet i et stykke arbejde forudsætter for det første veluddannet personale, men det er ikke i sig selv nok. Ledelsen må også opstille klare retningslinier og mål for opgavers udførelse og må være indstillet på at følge op herpå.

Retsplejelovens mange forskellige regler for, hvordan politi og anklagemyndighed skal løse deres opgaver, kan også ses som overordnet fastlagte kvalitetskrav med hensyn til vilkår og rammer for efterforskning og retsforfølgning af forbrydelser. For eksempel skal man sikre, at kun skyldige drages til ansvar, og man skal sikre, at sagerne efterforskes og retsforfølges inden for rimelig tid. Statsadvokatens målsætning om en tilstræbt længste sagsbehandlingstid på 12 måneder kan derfor anses for også et kvalitetsmål.

Ved ansættelse af medarbejdere i statsadvokaturen lægges der stor vægt på at sikre de bedst mulige faglige og personlige forudsætninger hos både den enkelte og i statsadvokaturen som helhed. Statsadvokaturen råder således over medarbejdere med langvarige arbejdsophold/udsendelser i udlandet. Samtlige medarbejdere kan anvende engelsk som arbejdssprog og et betydeligt antal medarbejdere behersker yderligere et eller flere fremmedsprog. Statsadvokaturen råder (udover engelsk) over sprogkundskaber i tysk, fransk, tyrkisk og i nogen grad hollandsk og italiensk. Medarbejderne er bredt uddannet og har (fra arbejde i politikredse, rejseafdelingen, udlændingefdelingen, Interpol, PET, forsvaret eller regionale statsadvokaturer) stor eller meget stor operativ erfaring inden for hver deres arbejdsområde. 2 medarbejdere har arbejdet ved FN's internationale tribunaler, og 1 medarbejder ventes i 2005 at færdiggøre et studie på bachelorniveau i historie på Københavns Universitet.

Der er udarbejdet detaljerede stillingsbeskrivelser for alle medarbejdere. Som supplement til generelle retningslinier fra Rigsadvokaten og Rigspolitichefen er der udarbejdet detaljerede interne vejledninger på væsentlige områder for behandling af statsadvokatens særlige sager.

Som det fremgår af afsnit 6.2.3 om ressourcer anvendt på intern uddannelse er den faglige kompetence i 2004 ikke alene tilstræbt bevaret, men også udbygget gennem en række interne og ekstern uddannelses- og udviklingsinitiativer. Der henvises også i denne sammenhæng til 2 af de i alt 6 interne arbejdsgrupper, der afsluttede deres arbejde i 2004 vedrørte personaleuddannelse og –udvikling samt udvikling af faglig viden og arbejdsmetoder.

I afsnit 4.2. er beskrevet, hvorledes det konkrete arbejde med statsadvokatens sager er organiseret. Den tværfaglige projektorienterede arbejdsform skal også ses i lyset af at sikre den bedst muligt kvalitet i arbejdet.

Alle nye sager visiteres skriftligt inden for 1 uge af ledelsen. Anmeldelsens væsentligste oplysninger vurderes. Det afklares, om der er tale om strafbart forhold inden for statsadvokatens kompetenceområde, og om der evt. foreligger forældelse eller andre efterforskningsmæssige eller retlige problemstillinger.

Endvidere fastlægges de første retningslinier for undersøgelsen, herunder indledende registerundersøgelser, hvorefter sagen tildeles en ansvarlig gruppe. Den enkelte gruppe udarbejder herefter inden fire uger en arbejdsplan, som gennem fastsættelse af mål for efterforskningens enkelte elementer afspejler den planlagte efterforskning og sagsbehandling i øvrigt. På et første planlægningsmøde mellem ledelse og gruppe gennemgås og godkendes arbejdsplanen, hvorefter der er møde om den aktuelle sag mindst hver tredje måned. Den nugældende model til arbejdsplan har gennemgået en stor revision i 2004 med henblik på fortsat at sikre kvalitet og tempo i sagsbehandlingen.

Ved en efterforsknings afslutning udarbejder den ansvarlige efterforsker sagsresumé, hvor hovedresultaterne af undersøgelsen sammenfattes i forhold til den arbejdssigtelse, som har styret efterforskningen. Anklageren udarbejder enten udkast til anklageskrift eller slutningskrivelse. Færdigt behandlede sager evalueres efterfølgende bl.a. for at vurdere om de overordnede principper for sagernes behandling og styring kan forbedres og tillige for at få klarhed over, om visse efterforskningskridt fremstår som særligt værdifulde i den type sager, statsadvokaturen behandler.

I 2004 har statsadvokaturen arbejdet videre med et konkret dansk initiativ til at effektivisere det internationale samarbejde om at efterforske og retsforfølge krigsforbrydelser m.v.. Der arbejdes konkret med i Interpol-regi at etablere dels en database, hvor hver enkelt medlemsland efter særlige kriterier kan opdatere dels egne iværksatte undersøgelser, dels oplysninger (i anonymiseret form) om særligt vigtige vidner til forbrydelser begået uden for opholdslandet. Formålet er i højere grad at få samlet og koordineret efterforskning af disse særlige forbrydelser, hvor landene på nuværende tidspunkt uafvendende af hinanden kan efterforske den samme forbrydelse, f.eks. ved at en major befinder sig i et land, en oberst i et andet og en general i et tredje land. I samme regi arbejdes tillige med dels at skabe en forbedret international udveksling af såkaldt baggrundsinformationer fra lande, hvor der er sket krigsforbrydelser, folkedrab og forbrydelser mod menneskeheden, dels at samle og udveksle erfaringer med efterforskning og retsforfølgning af disse sager. Det er forventningen, at hovedparten af disse initiativer vil kunne gøres operative i løbet af 2005.

I 2004 er der yderligere sat selvstændige projekter i gang med henblik på at vurdere muligheder for at forbedre bevisindsamling gennem afhøring, ligesom der arbejdes med at udvikle metoder til at identificere endnu uopdagede mulige krigsforbrydere og lignende personer i Danmark. Det sker bl.a. ved at manuelt gennemgå og kontrollere informationer fra andre lande om personer, der er enten nationalt eller internationalt efterlyst for krigsforbrydelser, folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, tortur og lignende forbrydelser.

11. Væsentligste mål for 2005¹⁴

1. at arbejde videre med sikring af kvalitet i og effektivisering af efterforskning og sagsbehandling. Dette skal bl.a. ske ved at:
 - a) evaluere og analysere gennemført efterforskning både på ledelses- og gruppeplan,
 - b) fastholde målsætning om, at sager som udgangspunkt er færdigbehandlede indenfor 12 mdr,
 - c) afslutte og konkludere på intern afhøringsundersøgelse,
 - d) fortsætte tæt samarbejde med tilsvarende udenlandske afdelinger, tribunaler og organisationer om efterforskningsmetoder og informationsudveksling,
 - e) afslutte bidrag til Interpol-projekt om database & web-site m.h.p. ibrugtagning i 2005,
 - f) videreudvikle international håndbog om efterforskning af sagsområdet,
 - g) videreudvikle metoder til effektive søgninger i åbne kilder og på Internettet,

2. at arbejde videre med metoder, der sikrer, at alle personer, der er omfattet af statsadvokatens arbejdsområde, får mulige strafbare forhold undersøgt og evt. bliver retsforfulgt, samt at sikre, at ofre og vidner i Danmark og udlandet bliver identificeret. Dette skal bl.a. ske ved:
 - a) gennemføre check af internationalt og nationalt efterlyste krigsforbrydere m.v.,
 - b) yderligere adgang, evt. via lovændring, til Udlændingestyrelsens sager,
 - c) fortsat at være opsøgende i f.t. etniske-, menneskerettigheds- og andre grupper og organisationer, politikredse, asylcentre, flygtningelejre, samt centre for torturofre,
 - d) at fastholde åbenhed i f.t. offentlighed og presse om statsadvokatens opgaver og arbejde, herunder gennem en videreudvikling af statsadvokatens hjemmeside,

3. at arbejde videre med indsamling og international udveksling af nødvendig baggrundsviden om gerningslande gennem internationalt fastlagt indeks,

4. at fastholde og udvikle personalets uddannelse og kompetence både fagligt og sprogligt samt med hensyn til arbejdsmetoder gennem deltagelse i interne og eksterne kurser og foredrag og ved eksterne udvekslingsophold,

5. ajourføre statsadvokatens personalepolitik på alle væsentlige områder under hensyntagen til overordnede vedtagne politikker,

6. at evaluere statsadvokaturen m.h.p. stillingtagen inden udgangen af 2005 til hvorvidt og i hvilket fald i hvilken form statsadvokaturen skal videreføres efter den 1. juni 2006.

¹⁴ Foruden mål udstukket af Rigsadvokaten for den overordnede anklagemyndighed og målsætninger, der følger af Politiets Resultat Evaluerings System (PRES)